

[Niels Helveg Petersen]

Jeg skal fremkomme med en række kritiske betragtninger over regeringens forslag. Det gør jeg ikke for over for den tætpakkede sal at komme i nogen polemik ved denne lejlighed, men de kritiske bemærkninger er nødvendige for at belyse centrale forskelle og problemstillinger i hele denne lovgivning.

Jeg vil godt gøre den bemærkning til hr. Anders Andersen, at det er rigtigt, at i dette spørgsmål er der ikke politik. Lad os sige, at der har i hvert fald ikke hidtil været partipolitik i sagen. Politik er der i øvrigt masser af i spørgsmålene.

Jeg vil gerne sige, hvad der for os er hovedsigtet med lovgivningen. Vi ønsker en lovgivning, der klart og enkelt, konsekvent og gennemsigtigt fastlægger principperne for borgernes rettigheder og beskyttelse i forhold til registrering, offentlig såvel som privat. Det er ud fra den målsætning, vi finder regeringens forslag utilstrækkelige. De er ikke klare, derved at der er en opdeling imellem offentlige og private registre. De er ikke konsekvente nok, bl. a. fordi der savnes en uafhængig kontrol, fordi der savnes en klart udformet formålsparagraf, og fordi registerindsigten er for svagt udformet.

Vor kritik af regeringsforslagene samler sig om 9 hovedpunkter. Ved gennemgangen af disse punkter vil jeg samtidig belyse indholdet i vort forslag og dermed pege på, hvad der for os at se er hovedpunkterne, som vi skal beskæftige os med i det kommende udvalgsarbejde.

For det første har vi ønsker om, at lovgivningen skal samles i én lov. Det er ikke nogen lovteknisk detalje uden større interesse. Det er et ønske, vi har, fordi vi ønsker, at det menneske, der ønsker at sætte sig ind i sine rettigheder i forhold til registrering, skal kunne finde sine rettigheder let og uden større besvær.

Vi ønsker også én lov, fordi problemerne i forhold til registrering, offentlig og privat, i virkeligheden er identiske. Der er set fra den enkeltes synspunkt ikke nogen væsensforskel på, om der er tale om registrering i et offentligt eller i et privat register. Skulle man endelig spørge om, hvad der var vigtigst, må man nok sige, at mulighederne for misbrug af offentlige registre vel i virkeligheden er nok så store som i forhold til private registre på grund af de offentlige myndigheders lette

adgang til mange forskellige data vedrørende enkeltindivider.

For det andet savner vi som allerede nævnt én gang en klar formålsangivelse for lovgivningen. Det er vigtigt for dermed at slå fast, at den lovgivning, vi skal gennemføre, skal være en beskyttelseslovgivning, en lovgivning, der fastlægger rettighederne og principperne for den enkelte.

For det tredje ønsker vi, at hele udviklingen på dataområdet følges af et alsidigt sammensat dataråd, som løbende kan orientere og informere regeringen, folketetinget og offentligheden om hele udviklingen på dataområdet. Det går meget hurtigt, og det synes at accelerere. Hvis vi skal have en mulighed for at overskue og i tide gribe ind over for mulige uønskede udviklinger på dataområdet, vil det være meget vigtigt at have et organ, der sagkyndigt kan rådgive regering, folketeting og offentlighed om eksisterende og fremtidige problemer inden for dataområdet.

Lad mig nævne et eksempel herpå. Vi oplever netop i disse måneder måske et begyndende gennembrud for minicomputere i et stort antal. Ved overgangen til minicomputere muliggøres decentraliseret databehandling, og det er ikke utænkeligt, vel snarere sandsynligt, at det både teknisk og økonomisk vil vise sig at være fordelagtigt at overgå til centrale datasystemer fremfor de gigantsystemer, som vi i nogle år har stræbt henimod. Den lovgivning, vi her er i færd med at diskutere, bygger jo på forestillinger om, at alle registre skal være store og centrale. Det kan meget vel tænkes i betragtning af den tekniske og økonomiske udvikling, der er på dataområdet, at det vil vise sig, at minicomputere og decentral databehandling overtager nogle af de opgaver, som er tiltænkt de store systemer, og det ville da være af overmåde stor interesse for regering og for lovgivningsmagt at få kendskab til og løbende informering om en sådan udvikling, fordi det klart har betydning for sigtet og formålet med den lovgivning, vi her behandler.

Vi ønsker for det fjerde en udvidet registerindsigt i forhold til det, som regeringen har foreslået. Registerindsigt bør efter vor opfattelse bygge på to hovedprincipper. For det første, at man ved optagelse i et register klart og automatisk får oplysning om, at man er registreret, og hvad der registreres, og for det andet, at man får mulighed for med